

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematu “Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko izveido satvaru kritiski svarīgu izejvielu drošas un ilgtspējīgas piegādes nodrošināšanai un groza Regulas (ES) Nr. 168/2013, (ES) 2018/858, (ES) 2018/1724 un (ES) 2019/1020”

[COM(2023) 160 final — 2023/0079 (COD)]

un “Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Kritiski svarīgu izejvielu droša un ilgtspējīga piegāde, kas sekmē divējādo pārkārtošanos””

(COM(2023) 165 final)

(2023/C 349/22)

Ziņotājs: **Maurizio MENSI**

Līdzziņotājs: **Michal PINTÉR**

Atzinuma pieprasījums	Eiropas Parlaments, 8.5.2023. Eiropas Savienības Padome, 16.5.2023.
Juridiskais pamats	LESD 114. pants un 304. pants
Atbildīgā specializētā nodaļa	Rūpniecības pārmaiņu konsultatīvā komisija
Pieņemts specializētās nodaļas sanāksmē	22.6.2023.
Pieņemts plenārsesijā	12.7.2023.
Plenārsesija Nr.	580
Balsojuma rezultāts (par/pre/atturas)	183/1/6

I. IETEIKUMI ⁽¹⁾

EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJA

1. atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas ieceri sagatavot saskaņotu ES politiku attiecībā uz kritiski svarīgām un stratēģiskām izejvielām un vērtības ķēžu attīstību ieguves, pārstrādes un reciklēšanas nozarēs saskaņā ar zaļā kursa mērķiem un visiem ar to saistītajiem tiesību aktiem;
2. aicina Eiropas Komisiju nodrošināt visaptverošu pieeju ar saskaņotām ES rīcībpolitikām, lai nodrošinātu regulatīvo noteiktību ieguldījumiem izejvielu, to blakusproduktu un būtiskāko minerālu izpētē, ieguvē, pārstrādē, rafinēšanā un reciklēšanā, pamatojoties uz ekonomisko un tehnisko īstenojamību, politikas saskaņotību un juridisko noteiktību uzņēmējiem šajās nozarēs;
3. aicina izejvielu politiku koordinēt ar ES sociālo politiku un atbalstīt ES mēroga spēju veidošanu ieguves rūpniecības prasmju jomā, pievēršoties esošā darbaspēka pārkvalifikācijai un kvalifikācijas celšanai, kā arī ES dalībvalstu publiskās pārvaldes iestāžu pārvaldības spēju attīstīšanai;
4. iesaka kritiski svarīgo un stratēģisko izejvielu sarakstos iekļaut citus materiālus, kas ir būtiski zaļo tehnoloģiju/tīro tehnoloģiju nozarēm, paturot prātā, ka šādi saraksti ir regulāri jāatjaunina un jābalsta uz rūpīgu, pārredzamu un uz pierādījumiem balstītu kritiskuma un/vai stratēģiskās vērtības novērtējumu, kas tiek veikts, apspriežoties ar nozares pārstāvjiem un ekspertiem;

⁽¹⁾ Šos ieteikumus papildina grozījumu priekšlikumi šā dokumenta beigās.

5. aicina pašreizējo un jauno Eiropas Komisiju nodrošināt piekļuvi konkurētspējīgām enerģijas cenām un mērķtiecīgam finansējumam ES ieguves rūpniecībai un reciklēšanai, vienlaikus nodrošinot, ka atļauju piešķiršanas un licencēšanas procedūras jauniem izejvielu projektiem tiek vienkāršotas un saīsinātas un ka visas jaunās ziņošanas vai revīzijas prasības uzņēmumiem nepārsniedz nepieciešamo minimumu;
6. atbalsta tirdzniecības aizsardzības pasākumu efektīvu īstenošanu, lai Eiropas Savienībā aizsargātu jaunattīstības izejvielu projektus un novērstu negodīgu tirdzniecības praksi un ierobežojumus, reaģējot ar PTO prasībām atbilstošu rīcību;
7. iesaka reciklēšanas un atkritumu jomas tiesību aktos par prioritāti noteikt kritiski svarīgas un stratēģiskas izejvielas un atbalstīt otrreizējo izejvielu tirgus, it īpaši attiecībā uz materiāliem, kas ir būtiski zaļās pārkārtošanās īstenošanai;
8. iesaka kritiski svarīgo izejvielu (KSI) izpētes un ieguves projektus ES teritorijā atbalstīt ar publisko finansējumu, saskaņojot tos ar valsts atbalsta noteikumiem;
9. iesaka nodrošināt koordināciju starp ierosināto kritiski svarīgo izejvielu aktu (KSIA) un ES pretmonopola instrumentiem, lai izvairītos no nepamatotiem iekšējā tirgus izkropļojumiem;
10. ierosina izpētīt iespējas īpašām partnerībām un sadarbības nolīgumiem arī ar kandidātvalstīm;
11. iesaka panākt pareizo (vidisko) līdzsvaru, novērtējot atbilstību citām ES politikas jomām.

II. PASKAIDROJUMI/IZSTRĀDE

1. Komisija 2023. gada 16. martā iesniedza priekšlikumu jaunai regulai, kuras mērķis ir nodrošināt piekļuvi kritiski svarīgām un stratēģiskām izejvielām (KSI regula jeb KSIA), kā arī nāca klajā ar paziņojumu. Lai gan regula nosaka tiesisko regulējumu, lai atbalstītu iekšzemes spēju attīstību un stiprinātu KSI piegādes ķēžu ilgtspēju un apritīgumu Eiropas Savienībā, paziņojumā ir ierosināti pasākumi piegādes ķēžu dažādošanas atbalstam, izmantojot jaunas starptautiskas savstarpēji atbalstošas partnerības.
2. KSIA vispārīgais mērķis ir novērst to, ka Eiropas Savienībai trūkst drošas un ilgtspējīgas piekļuves kritiski svarīgām izejvielām, palielinot ES rūpniecības informētību par kritiski svarīgām izejvielām un mazinot ar kritiski svarīgām izejvielām saistītos riskus globālajā piegādes ķēdē, palielinot ES KSI vērtības ķēdes jaudu iekšējā tirgū un samazinot ES KSI patēriņa vidisko pēdu.
3. Ierosinot saskaņotu ES pieeju KSI piegādes drošības uzlabošanai un nodrošināšanai, iniciatīva palīdzēs novērst iespējamās konkurences izkropļojumus un vienotā tirgus sadrumstalotību, ko varētu radīt šādas nekoordinētas darbības, un saglabāt vienlīdzīgu konkurences apstākļus uzņēmumiem Eiropas Savienībā.

Ar koordinētu ES politiku nodrošināt visaptverošu pieeju, lai garantētu regulatīvo noteiktību ieguldījumiem

4. ES pašlaik ir atkarīga no daudzu izejvielu importa (no 75 % līdz 100 % no piegādēm), un tāpēc tā ir pakļauta neaizsargātībai piegādes ķēdēs un ievērojamam cenu svārstīgumam. ESAO Globālajā izejvielu resursu pārskatā laikposmam līdz 2060. gadam tiek prognozēts, ka līdz 2060. gadam izejvielu izmantošana pasaulē gandrīz divkāršosies un ka visstraujāk palielināsies metālu izmantošana gan attiecībā uz pirmreizējiem, gan otrreizējiem metāliem. Tajā pašā laikā ES saražo mazāk nekā 5 % no minerālu izejvielu produkcijas pasaulē. Tikai Ķīna vien nodrošina aptuveni 75 % no litija jonu akumulatoru elementu globālās ražošanas jaudas, un tajā atrodas pasaules desmit lielākie fotoelementu iekārtu piegādātāji. Turpretī Eiropas Savienībā ir tikai aptuveni 3 % no litija jonu akumulatoru elementu globālās ražošanas jaudas.

5. KSI regulā ir paredzēts apzināt un atbalstīt stratēģiskos projektus stratēģisko izejvielu ieguves, pārstrādes un reciklēšanas jomā. Lai šādus ieguldījumus piesaistītu salīdzinoši ilgos laikposmos, Komisijai būtu jārisina jautājums par regulatīvo noteiktību. Prognozējama un stabila normatīvā vide ir kritiski svarīga, lai piesaistītu ieguldījumus ne tikai izejvielu ieguvē, bet arī pārstrādē un reciklēšanā.

6. Vairāki tiesiskie regulējumi ietekmē ES uzņēmējdarbības vides stabilitāti un pievilcību, un bieži konkurējošās un pieaugošās ziņošanas prasības palielina regulatīvo nenoteiktību (sk. cita starpā Rūpniecisko emisiju direktīvu⁽²⁾, Bateriju regulu⁽³⁾, REACH pārskatīšanu, tiesību aktus atkritumu apsaimniekošanas jomā, Produktu ilgtspējas ekodizaina regulu (ESPR), neto nulles emisiju industrijas aktu, jauno ES rūpniecības politiku, aprites ekonomikas rīcības plānu, Ekodizaina direktīvu⁽⁴⁾ u. c.). Tāpēc ir ļoti svarīgi izvairīties no dubulta regulējuma vai pārmērīga regulējuma, lai piesaistītu un stimulētu ieguldījumus iekšzemes rūpniecības jaudā ieguves, pārstrādes, materiālu pārstrādes un reciklēšanas jomā. KSIA būtu jābalstās uz Komisijas darbu citās saistītajās jomās, un tai vajadzētu būt pilnībā saskaņotai ar vispārējiem zaļā kursa mērķiem un ar saistītajiem tiesību aktiem. KSI politikai vajadzētu būt pēc iespējas vairāk balstītai uz pierādījumiem, ņemot vērā pieejamos datus (sk. JRC 2020. gada prognozēšanas pētījumu "Kritiskas izejvielas stratēģiskām tehnoloģijām un nozarēm Eiropas Savienībā" vai jaunāko JRC ziņojumu "Piegādes ķēdes analīze un izejvielu pieprasījuma prognoze attiecībā uz ES stratēģiskajām tehnoloģijām un nozarēm").

7. Vēl viens jautājums ir saistīts ar nepieciešamību sniegt precīzus norādījumus ieinteresētajām personām par to, kā stratēģisko un kritiski svarīgo izejvielu saraksti tiks īstenoti ES politikā. KSI saraksts var palīdzēt politikas veidotājiem uzsvērt konkrētu vielu nozīmi un lomu ES ekonomikā, taču, lai KSI sarakstā iekļautās vielas tiktu pienācīgi atbalstītas pašreizējos, kā arī turpmākajos tiesību aktos, ir nepieciešams iet tālāk. Politikas veidošanā ir skaidri jānosaka KSI prioritātes, it īpaši tādās jomās kā rūpniecības politika, tirdzniecības politika, valsts atbalsts, pētniecība un izstrāde, klimats un vide, kā arī tiesību akti ķīmikāliju jomā. Visas šīs rīcībpolitikas un to mērķi būtu jānosaka, lai radītu labvēlīgus apstākļus un labvēlīgu regulatīvo režīmu KSI un to vērtības ķēžu attīstībai. Sīkāks skaidrojums ir vajadzīgs arī attiecībā uz prioritāšu noteikšanu projektiem, kuros galvenā iegūtā izejviela nav ne stratēģiska, ne kritiski svarīga, bet gan blakusprodukti (piemēram, dzelzsrūdas ieguves projekts, kura rezultātā retzemju metālus iegūst kā blakusproduktus). Turklāt ir jāprecizē statuss "citi", proti, "nestratēģiski" projekti, lai varētu skaidri saprast, kā un kādos termiņos šādi projekti tiks novērtēti un finansiāli atbalstīti. Visbeidzot, lielākas prioritātes piešķiršana stratēģisko izejvielu projektiem nekādā gadījumā nedrīkstētu novest pie citu svarīgu izejvielu projektu vai ar izejvielu vērtības ķēdi saistītu projektu prioritātes samazināšanas.

8. Komisijas iniciatīvām šajā jomā būtu jānodrošina ne tikai juridiskā noteiktība attiecīgajām ieinteresētajām personām, bet arī plašāks sabiedrības atbalsts. Ieguves, pārstrādes un reciklēšanas nozaru paplašināšanās radīs jaunas darbvietas un veicinās ekonomikas attīstību, tomēr ļoti svarīgi ir nodrošināt sabiedrības atbalstu. Iedzīvotāju informētības palielināšana ir ārkārtīgi svarīga: Komisijai jāīsteno mērķtiecīgas komunikācijas stratēģijas, lai informētu ES iedzīvotājus par jaunu, ar KSI saistītu rūpniecības ieguldījumu sniegtajiem ieguvumiem, kā arī par to ietekmi uz ilgtspēju un vidi.

Koordinācija ar ES sociālo politiku: atbalstīt ES mēroga spējas attiecībā uz ieguves rūpniecībā nepieciešamajām prasmēm

9. Izejvielu nozare Eiropas Savienībā nodrošina aptuveni 350 000 darbvietu, kā arī 30 miljonus darbvietu tajās ražošanas nozarēs, kuras ir atkarīgas no stabilas minerālu izejvielu pieejamības. Lai nodrošinātu izejvielu un progresīvu materiālu ilgtspējīgu piegādi ES, līdz 2030. gadam būs vajadzīgi vairāk nekā 1,2 miljoni jaunu darbvietu⁽⁵⁾. Tādējādi KSIA

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2010/75/ES (2010. gada 24. novembris) par rūpnieciskajām emisijām (piesārņojuma integrēta novēršana un kontrole) (OV L 334, 17.12.2010., 17. lpp.).

⁽³⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2023/1542 (2023. gada 12. jūlijs) par baterijām un bateriju atkritumiem, ar ko groza Direktīvu 2008/98/EK un Regulu (ES) 2019/1020 un atceļ Direktīvu 2006/66/EK (OV L 191, 28.7.2023., 1. lpp.).

⁽⁴⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/125/EK (2009. gada 21. oktobris), ar ko izveido sistēmu, lai noteiktu ekodizaina prasības ar enerģiju saistītiem ražojumiem (OV L 285, 31.10.2009., 10. lpp.).

⁽⁵⁾ EIT izejvielu aplēse.

būtu jāaskaņo ar ES sociālo politiku, un tai būtu jāatbalsta spēju veidošanas centieni dalībvalstu līmenī, lai stiprinātu darbaspēku KSI piegādes ķēdēs, ieguves rūpniecībā, pārstrādē un reciklēšanā. Ir ļoti svarīgi ne tikai atbalstīt izglītību un prasmju veidošanu akadēmiskajās aprindās, bet arī vērst spēju veidošanas centienus uz rūpniecības nozares speciālistiem izejvielu sektorā un dalībvalstu publisko pārvaldi. To varētu panākt, izveidojot jaunas (un/vai atbalstot jau esošas) īpašas iestādes, lai atbalstītu augstāko izglītību un profesionālo apmācību izejvielu nozarē, kā arī lai pārkvalificētu un pilnveidotu pašreizējā ES darbaspēka prasmes. Visbeidzot, īpaši un pastiprināti centieni būtu jāvelta tam, lai radītu un atbalstītu lietišķo mācīšanos un tehnoloģiju nodošanu starp akadēmiskajām aprindām, rūpniecību un pētniecības organizācijām.

Iekļaut citus zaļo tehnoloģiju / tīro tehnoloģiju nozarēm būtiskus materiālus un nodrošināt saskaņotību ar citām politikas jomām

10. Papildus tām izejvielām, kas KSIA uzskaitītas kā stratēģiskas vai kritiski svarīgas, ir arī nekritiskas izejvielas, kas vidējā termiņā vai ilgtermiņā varētu kļūt kritiski svarīgas. Tam ir vajadzīgs elastīgs saraksts, ko var viegli pielāgot un kas būtu regulāri jāatjaunina vismaz reizi divos gados un biežāk, ja nepieciešams, atkarībā no turpmākās attīstības šajā jomā. Dažādu izejvielu stratēģiskās nozīmes novērtējumu vajadzētu arī attiecināt uz konkrētām nozarēm, lai atspoguļotu pieprasījumu dažādās ražošanas nozarēs. Turklāt būtu jāveic būtisku izejvielu pieejamības novērtējums, lai pilnībā papildinātu Komisijas centienus atbalstīt kritiski svarīgas un stratēģiskas izejvielas.

11. Novērtējumā būtu jāatspoguļo ES prioritātes un vajadzības enerģētikas pārkārtošanai, iespējams, līdz 2030. gadam, un tajā būtu jāiekļauj izejvielas, attiecībā uz kurām pašlaik nav acīmredzama piegādes traucējumu riska, bet kuras ir ļoti pieprasītas nozarēs, kas ir kritiski svarīgas ES dekarbonizācijas mērķiem un zaļajai un digitālajai pārkārtošanai, vai kas tiek uzskatītas par būtiskiem minerāliem. Koncentrēšanās uz šīm prioritārajām programmām būtu pienācīgi jāattiecinā arī uz tādām pamatvērtības ķēdēm kā nodrošinātība ar pārtiku vai medicīna. Dažādos sarakstos iekļaujamo materiālu identificēšanai vienmēr būtu jābalstās uz rūpīgu, pārredzamu un skaidri definētu analīzi, lai novērtētu to kritiskumu un/vai stratēģisko vērtību, atspoguļojot visu izejvielu vērtību ķēdi, pārstrādes prasības un aizstājēju pieejamību. Būtu regulāri jāapspriežas ar nozares pārstāvjiem un ekspertiem un jānodrošina funkcionējošs un atklāts dialogs starp Komisiju un nozari.

Nodrošināt ES rūpniecības nozaru piekļuvi konkurētspējīgām enerģijas cenām un mērķtiecīgam finansējumam

12. Pašreizējā enerģētikas krīze ir būtiski ietekmējusi visus ES uzņēmumus, bet it īpaši energoietilpīgās nozares, tostarp ieguves un reciklēšanas nozari. Lai nodrošinātu labi funkcionējošu ES enerģijas tirgu, ir vajadzīga koordinēta ES reakcija. Jebkuras ES KSI politikas panākumi ir atkarīgi no uzticamas piekļuves pietiekamam daudzumam no fosilajiem kurināmajiem brīvas elektroenerģijas par konkurētspējīgām cenām. Mēs atzinīgi vērtētu pieejamo finansēšanas sistēmu reformu, kas atspoguļotu ASV Inflācijas samazināšanas akta mērķus, proti, finansējumu, kas vairāk vērstu uz komercializācijas posmu un OPEX izmaksu segšanu, pretstatā pašreizējai ES finansēšanas prioritātei jaunu stratēģisku projektu pētniecības un izstrādes posmā. Lai gan svarīgi ir koncentrēties uz inovatīvām tehnoloģijām un pētniecību, komercializācijas posmā būtu pienācīgi jāatbalsta arī rezultātā iegūtie produkti.

13. Komisijas mērķis paātrināt atļauju piešķiršanas procedūras ir ļoti apsveicams, un tam būtu jāpiešķir prioritāte, lai panāktu, ka šādas procedūras ilgst ne vairāk kā 12–18 mēnešus. Jauni, kritiski svarīgi projekti būtu jāizvērtē paātrinātos termiņos, un būtu jānosaka stingri termiņi atļauju/licencēšanas procedūru maksimālajam ilgumam. Jebkādi atļauju piešķiršanas procedūru reformai vajadzētu būt vērstai uz to, lai saīsinātu to ilgumu un samazinātu to sarežģītību, vienlaikus saglabājot VSP standartu stingrību. Atļauju piešķiršanas procedūras paātrināšanu nodrošina arī, stiprinot vienas pieturas aģentūras mehānismu. Minēto procedūru izstrādā iepriekš noteiktos termiņos, lai centralizētu atļauju piešķiršanas procedūru padarītu efektīvāku un mazāk apgrūtinātu. Pārskatītie atļauju piešķiršanas noteikumi būtu jāpiemēro izpētes, ieguves, rafinēšanas, pārstrādes un reciklēšanas iekārtām, un tiem būtu jānodrošina pietiekama regulatīvā noteiktība attiecībā uz to rezultātiem. Turklāt jebkuras jaunas ziņošanas vai revīzijas prasības saistībā ar KSIA būtu jāierobežo vajadzīgajā apmērā, lai neradītu papildu administratīvo slogu ES uzņēmumiem neatkarīgi no to lieluma. Paredzētajai KSI valdei ir izšķiroša nozīme, atbalstot KSIA īstenošanu, tostarp atļauju piešķiršanas procedūras. Šajā nolūkā, lai nodrošinātu, ka tās uzraudzības uzdevumi ir efektīvi, ir ieteicams valdē iekļaut ne tikai institucionālos pārstāvjus, bet arī neatkarīgus tehniskos ekspertus šajā jomā.

Novērst negodīgu tirdzniecības praksi un ierobežojumus

14. Neraugoties uz KSIA vērienīgajiem mērķiem, dažu izejvielu pieejamībai Eiropas Savienībā pastāv dabiski ierobežojumi, tāpēc importam joprojām būs izšķiroša nozīme pārejā uz zaļu un digitālu ekonomiku.

15. Būs jā saglabā efektīvi tirdzniecības aizsardzības pasākumi, lai nodrošinātu aizsardzību jauniem Eiropas ieguldījumiem un vienlīdzīgus konkurences apstākļus ar trešām valstīm. Lai aizsargātos pret trešo valstu dempingu, ir jāmodernizē ES tirdzniecības aizsardzības pasākumi. It īpaši Eiropas Savienībai būtu jācenšas nodrošināt tirdzniecības aizsardzības pasākumu ātrāku īstenošanu, lai cīnītos pret negodīgu importu, veikt ātrāku un efektīvāku izmeklēšanu un ļaut savlaicīgu pagaidu pasākumu plašu īstenošanu.

16. ES rīcībai tirdzniecības politikas jomā būtu jāpapildina KSIA mērķi un ar to saistītās politikas jomas, tostarp sociālās tiesības, un par prioritāti jānosaka brīvās tirdzniecības nolīgumu (BTN) ātra noslēgšana ar valstīm, kurās ir daudz resursu un par kuriem pašlaik notiek sarunas vai kuriem tiek gaidīta ratifikācija (Austrālija, Indonēzija u. c.). Attiecībā uz jau noslēgtajiem BTN būtu jāpastiprina spēkā esošie noteikumi, kas attiecas uz enerģiju un izejvielām. Uzmanība būtu jāpievērš arī tirdzniecības politikas saskaņotībai ar muitas noteikumiem/izcelsmes noteikumiem, ko piemēro izejvielām.

Par prioritāti noteikt kritiski svarīgas un stratēģiskas izejvielas reciklēšanas un atkritumu jomas tiesību aktos un atbalstīt otrreizējo izejvielu tirgus

17. Reciklēšana ir svarīga, lai stiprinātu ES stratēģisko autonomiju. Eiropas Savienībai būtu jāatbalsta sava atkritumu apstrādes un pārstrādes rūpniecība, sagatavojot otrreizējās izejvielas pārstrādei ražošanas procesos, un jāgroza spēkā esošie tiesību akti atkritumu apsaimniekošanas jomā, lai par prioritāti noteiktu reciklēšanu un kritiski svarīgu un stratēģisku izejvielu apritīgumu. Tai būtu arī jāatbalsta otrreizējo izejvielu tirgi. Attiecībā uz otrreizējām izejvielām EESK ierosina veikt pasākumus, lai izveidotu labi funkcionējošus tirgus un līdz minimumam samazinātu metāllūžņu noplūdi.

18. Otrreizējās izejvielas var palīdzēt samazināt atkarību no konkrētām KSI, tāpēc tās būtu jāņem vērā saistībā ar KSIA darbības jomu. Viens no daudzajiem piemēriem ir tas, ka melno metāllūžņu efektīva reciklēšana var samazināt izejvielu piegādes vajadzības metālu ražošanā. Paredzams, ka līdz 2030. gadam melno metāllūžņu daudzums kļūs nepietiekams, tāpēc radīsies iespējami piegādes traucējumi, neraugoties uz to, ka tie ir enerģētikas pārkārtošanas būtiska sastāvdaļa.

19. KSIA būtu jānodrošina rūpniecības nozaru un elektrotransportlīdzekļu piekļuve visiem kritiski svarīgajiem materiāliem. Tas ietver ne tikai retzemju metālu elementus, mangānu, zaļās pārkārtošanās procesam būtiskus materiālus, tostarp tēraudu, alumīniju un varu, rūpnieciskos minerālus, grafitu vai niķeli, bet arī otrreizējās izejvielas. Tērauds ir viens no izšķirošajiem zaļās pārkārtošanās infrastruktūras veicinātājiem, un šādi veicinātāji būtu pienācīgi jāapzina un attiecīgi jāņem vērā saskaņā ar KSI aktu visās to vērtību ķēdēs.

Ekonomikas un vides pētījumi par kritiski svarīgu izejvielu ieguves piesārņojošo ietekmi: saskaņošana ar valsts atbalsta noteikumiem

20. Ņemot vērā nenoteiktību attiecībā uz KSI faktisku esamību Eiropas Savienībā, ar izpētes un ieguves projektu uzsākšanu ES teritorijā saistīta riska uzņemšanās būs pamatota tikai tad, ja tiks nodrošināts atbalsts ar publisko finansējumu. Tā kā KSIA arī ir prasīts, lai šādas kampaņas atbilstu zaļā kursa mērķiem, EESK ierosina publiskā finansējuma atvieglotu piešķiršanu gadījumos, ja ieguves pamatā ir iepriekšēji ekonomikas un vides pētījumi, kuros novērtēta KSI ieguves piesārņojošā ietekme.

21. Ja šādi iepriekšēji pētījumi neietilpst KSIA paredzēto stratēģisko projektu darbības jomā, to publiskais finansējums būtu jāveicina, saskaņojot tos ar valsts atbalsta noteikumiem un, konkrētāk, ar nesen pieņemto 2023. gada zaļā kursa Vispārējā grupu atbrīvošanas regulas (VGAR) grozījumu. Minētie iepriekšējie pētījumi patiešām ir kvalificējami kā "atbalsts vides jomā" vai "atbalsts pētniecībai, izstrādei un inovācijai" un – ja tajos ir iesaistītas vairākas dalībvalstis – kā "svarīgi projekti visas Eiropas interesēs" (IPCEI).

22. Efektīva koordinācija ar ES valsts atbalsta pasākumiem jau pētniecības un izstrādes sākotnējā posmā patiešām var nodrošināt to, ka publiskais finansējums, ar ko atbalsta stratēģisko projektu turpmāku īstenošanu, tiek efektīvi novirzīts ilgtspējīgiem mērķiem un – IPCEI gadījumā – nodrošina, ka tie ir vērsti uz saskaņotu rezultātu. Publiskā finansējuma mehānismus (piemēram, ātru un vieglāku piekļuvi finanšu mehānismiem, tostarp aizdevumiem/aizdevumu garantijām/dotācijām) var ieviest tikai attiecībā uz ieguldījumiem, ko ES uzņēmumi veic BTN projektu ietvaros.

Pretmonopola instrumenti: apvienošanās regula nolūkā atbalstīt ES līderību kritiski svarīgu izejvielu reciklēšanā un ieguvē

23. Kā nepieciešamus priekšnoteikumus ņemot vērā gan joprojām neizpētīto KSI pieejamību Eiropas Savienībā, gan būtiskos ieguldījumus, kas nepieciešami drošas un ilgtspējīgas KSI piegādes ķēdes īstenošanai, būtu ieteicams pielāgot dažus ES pretmonopola instrumentus, lai veicinātu KSIA noteikto mērķu sasniegšanu, vienlaikus izvairoties no pārmērīgiem konkurences izkropļojumiem iekšējā tirgū (piemēram, varētu būt lietderīgi piemērot apvienošanās kontroles sistēmu elastīgākā un ilgtspējīgākā veidā, ņemot vērā ne tikai zaļā kursa mērķus (kā to jau paredzējusi Eiropas Komisija), bet arī KSIA mērķus).

24. Tāpēc, lai panāktu pareizo līdzsvaru starp dažādajām iesaistītajām interesēm, apvienošanās būtu ieteicams vērtēt, ņemot vērā stratēģiskos projektus, kas īstenojami saskaņā ar KSIA.

25. Tādējādi konkurences iestādes var tikt acinātas apsvērt jauna veida efektivitāti, t. i., samazināt piegādes traucējumus un palielināt rūpniecisko sagatavotību ārēju KSI trūkuma gadījumam. Šādos novērtējumos būtu jāņem vērā arī Komisijas mērķis apkopot ieinteresēto KSI pircēju pieprasījumu un galu galā veicināt pašreizējo augsto cenu samazināšanos.

Starptautiskā iesaiste un resursu dažādošana: kandidātvalstu iesaiste un koordinācija ar divpusēju sadarbību starptautiskajos forumos

26. Saskaņā ar Komisijas mērķi dažādot KSI ārējos avotus EESK iesaka izpētīt iespējas konkrētām partnerībām un sadarbības nolīgumiem, tostarp ar kandidātvalstīm. Šādas partnerības var ietvert ES finansētus projektus, lai attīstītu ieguves kampaņas jaunās izraudzītās vietās un/vai pamestās raktuvēs saskaņā ar stratēģiskajiem projektiem, kas ES dalībvalstīs tiks uzsākti saskaņā ar jaunajiem Komisijas priekšlikumiem.

27. Šādas partnerības var būt atkarīgas no kandidātvalstu saistībām ātrāk saskaņot savu vides politiku ar ES *acquis*. Šādu partnerību iekļaušana pašreizējās pievienošanās sarunās var sniegt divējādu labumu Eiropas Savienībai kopumā, palielinot iespējas, ka kritiski svarīgo izejvielu iekšzemes avoti nākotnē palielināsies, un atvieglojot kandidātvalstīm panākt atbilstību ES vides tiesību aktiem (piemēram, atkritumu, ūdens, rūpnieciskā piesārņojuma un gaisa kvalitātes jomā).

28. KSIA ir jākoordinē ne tikai ar citām ES politikas jomām un starptautiskās tirdzniecības darbībām, bet arī ar divpusējo sadarbību, ko ES īsteno starptautiskos forumos (t. i., ES un ASV sadarbībā tādos forumos kā Minerālu drošības partnerība, konference par kritiski svarīgiem materiāliem un minerāliem un Starptautiskās Enerģētikas aģentūras Kritiski svarīgo minerālu jautājumu darba grupa, ko nesēn apstiprināja ES un ASV Enerģētikas padome).

29. KSIA Eiropas Savienībai nodrošina ne tikai vietējo pašpietiekamību attiecībā uz kritiski svarīgām izejvielām, bet arī ārējo autonomiju noteikt jaunus standartus pasaules mērogā attiecībā uz to relatīvo piegādes ķēžu drošības un ilgtspējas nodrošināšanu. Standartu noteicējas loma pasaules mērogā Eiropas Savienībai vēl vairāk palielinās iespējas sasniegt vispārējos mērķus, kas noteikti Komisijas priekšlikumā, lai visā pasaulē novērstu piesārņojošu un negodīgu KSI tirdzniecības praksi.

Ilgtermiņa mērķi attiecībā pret īstermiņa mērķiem, novērtējot atbilstību citām ES politikas jomām: pareizā (vidiskā) līdzsvara panākšana

30. Visbeidzot, nevar izslēgt, ka ilgtermiņā KSIA efektīvai īstenošanai var būt nepieciešama zaļā kursa mērķu pārmodelēšana īstermiņā. Patiešām, perspektīvas nodrošināt (gandrīz) pašpietiekamu ES, pat ja tās pilnīgai efektivitātei ir vajadzīgs vairāk laika, galu galā var ilgtermiņā padarīt ilgtspējas/klimatneitralitātes mērķus vieglāk sasniedzamus (ņemot vērā arī salīdzinoši lielāko piesārņojumu, ko rada pašreizējās izejvielu ieguves metodes dažās jaunattīstības valstīs).

III. IEROSINĀTIE GROZĪJUMI – COM(2023) 160 final

1. grozījums

29. apsvēruma

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	EESK grozījums
<p>(29) Būtiska nozīme ir uzņēmumu, finanšu investoru un patērētāju privātajām investīcijām. Ja ar privātajām investīcijām vien nepietiek, efektīvai projektu ieviešanai kritiski svarīgo izejvielu vērtības ķēdē var būt nepieciešams publiskais atbalsts, piemēram, garantiju, aizdevumu, kapitālieguldījumu vai kvazikapitāla ieguldījumu veidā. Šis publiskais atbalsts var būt uzskatāms par valsts atbalstu. Šādam atbalstam jābūt stimulējošam, nepieciešamam, atbilstošam un samērīgam. Esošās valsts atbalsta vadlīnijas, kuras nesen tika padziļināti pārskatītas atbilstīgi divējādās pārkārtošanās mērķiem, paredz plašas iespējas atbalstīt ieguldījumus kritiski svarīgo izejvielu vērtības ķēdē, izpildot noteiktus nosacījumus.</p>	<p>(29) Būtiska nozīme ir uzņēmumu, finanšu investoru un patērētāju privātajām investīcijām. Ja ar privātajām investīcijām vien nepietiek, efektīvai projektu ieviešanai kritiski svarīgo izejvielu vērtības ķēdē var būt nepieciešams publiskais atbalsts, piemēram, garantiju, aizdevumu, kapitālieguldījumu vai kvazikapitāla ieguldījumu veidā. Šis publiskais atbalsts var būt uzskatāms par valsts atbalstu. Šādam atbalstam jābūt stimulējošam, nepieciešamam, atbilstošam un samērīgam. Esošās valsts atbalsta vadlīnijas, kuras nesen tika padziļināti pārskatītas atbilstīgi divējādās pārkārtošanās mērķiem, paredz plašas iespējas atbalstīt ieguldījumus kritiski svarīgo izejvielu vērtības ķēdē, izpildot noteiktus nosacījumus. Komisijai un dalībvalstīm būtu jānodrošina lielāka skaidrība par to, kā tiks izmantoti valsts atbalsta noteikumi, un jāievieš dotāciju, aizdevumu un nodokļu kredītu mehānismi, lai atbalstītu ES esošās rūpnieciskās spējas un radītu jaunas iekārtas Eiropas Savienībā un uzticamās trešās partnervalstīs. Tie būtu jākoncentrē gan uz darbības izdevumiem, gan kapitālizdevumiem.</p>

Pamatojums

Pašreizējie valsts atbalsta pasākumi ir neskaidri, un tiem trūkst mehānismu, ar ko atbalstīt esošās rūpnieciskās jaudas, ko ir būtiski ietekmējusi enerģijas cenu paaugstināšanās, un jaunu kritiski svarīgu izejvielu iekārtu izveidi Eiropas Savienībā un ārvalstīs.

2. grozījums

1. panta 2. punkts a) apakšpunkts (jauns apakšpunkts)

Komisijas ierosinātais teksts	EESK grozījums
	<p>a) <i>noteikt pārredzamu un skaidri definētu metodiku stratēģisko izejvielu sarakstā iekļaujamo materiālu novērtēšanai, tostarp izmantojot tehnisko faktu lapas, līdzīgi kā metodikā, kuru piemēro kritiski svarīgo izejvielu sarakstam. Turpmākajiem stratēģisko un kritiski svarīgo izejvielu sarakstiem būtu jāpievieno spēkā esošo ES tiesību aktu ietekmes novērtējums un jānorāda to ietekme uz šajos sarakstos iekļautajiem materiāliem.</i></p>

Pamatojums

Kritiski svarīgās izejvielas tiek novērtētas, izmantojot kritiskuma novērtējumu, kura pamatā ir īpaša metodika, kas ietver ilgu un rūpīgu apstiprināšanas procesu ar ārējo ekspertu, nozares pārstāvju un pētniecības institūtu palīdzību. Savukārt stratēģisko izejvielu noteikšana nebija balstīta ne uz publicētu metodiku, ne arī uz iepriekšējām konsultācijām. Stratēģisko izejvielu iekļaušana kritiski svarīgo izejvielu sarakstā (2. pielikums) nozīmē, ka visi materiāli atbilst KSI metodikā noteiktajām robežvērtībām, kas ir maldinoši.

3. grozījums

1. panta 3. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	EESK grozījums
<p>3. Ja, pamatojoties uz 42. pantā minēto ziņojumu, Komisija secina, ka Savienība, visticamāk, nerasniegs 2. punktā noteiktos mērķus, <i>tā novērtē, cik lietderīgi un samērīgi būtu ierosināt pasākumus vai īstenot savas savas pilnvaras Savienības līmenī, lai nodrošinātu šo mērķu sasniegšanu.</i></p>	<p>3. Ja, pamatojoties uz 42. pantā minēto ziņojumu, Komisija secina, ka Savienība, visticamāk, nerasniegs 2. punktā noteiktos mērķus, <i>tā pieļauj zināmu elastības līmeni, lai vislabāk atspoguļotu attiecīgās izejvielas vērtības ķēdes unikalitāti, jo katram materiālam ir specifiskas īpašības un problēmas, kas saistītas ar tā sagādi, apstrādi un reciklēšanu. Galvenā uzmanība tajā būtu jāpievērš esošo spēju saglabāšanai un atbalstam. Būtu jāveicina atklāts un pastāvīgs dialogs starp nozari un politikas veidotājiem, lai noteiktu kritērijus, kas ir gan tehniski, gan ekonomiski īstenojami, kā arī atbilst ES mērķiem.</i></p>

Pamatojums

Kritēriji attiecībā uz sagādi, pārstrādi un reciklēšanu ir pārāk vispārīgi un nereāli, un tie var radīt neparedzētas un negatīvas sekas. Noteikumi būtu rūpīgi jāapsver, ņemot vērā ar to īstenošanu saistītās ekonomiskās un tehniskās grūtības un risku, ka ES rūpniecība, it īpaši MVU, varētu tikt pārslogoti.

4. grozījums

I pielikums

Komisijas ierosinātais teksts	EESK grozījums
<p style="text-align: center;">I PIELIKUMS</p> <p style="text-align: center;">Stratēģiskās izejvielas</p> <p style="text-align: center;">1. iedaļa</p> <p style="text-align: center;">Stratēģisko izejvielu saraksts</p> <p>Par stratēģiskām tiek uzskatītas šādas izejvielas:</p> <p>a) bismuts;</p> <p>b) bors (<i>metalurģijā izmantojamās markas</i>);</p> <p>c) kobalts;</p> <p>d) varš;</p> <p>e) gallijs;</p> <p>f) germānijs;</p> <p>g) litijs (<i>baterijās izmantojamas markas</i>);</p> <p>h) magnija <i>metāls</i>;</p> <p>i) mangāns (<i>baterijās izmantojamas markas</i>);</p> <p>j) <i>dabiskais</i> grafīts (<i>baterijās izmantojamas markas</i>);</p> <p>k) niķelis (<i>baterijās izmantojamas markas</i>);</p> <p>l) platīna grupas metāli;</p> <p>m) retzemju elementi <i>magnētiem</i> (Nd, Pr, Tb, Dy, Gd, Sm un Ce);</p> <p>n) <i>metāliskais</i> silīcijs;</p> <p>o) titāns;</p> <p>p) volframs.</p>	<p style="text-align: center;">I PIELIKUMS</p> <p style="text-align: center;">Stratēģiskās pirmreizējās un otrreizējās izejvielas</p> <p style="text-align: center;">1. iedaļa</p> <p style="text-align: center;">Stratēģisko izejvielu saraksts</p> <p>Par stratēģiskām tiek uzskatītas šādas pirmreizējās un otrreizējās izejvielas, tostarp to attiecīgie nesējmetāli un minerāli, no kuriem šīs stratēģiskās izejvielas tiek iegūtas:</p> <p>a) bismuts;</p> <p>b) bors;</p> <p>c) kobalts;</p> <p>d) varš;</p> <p>da) <i>dzelzs (t. sk. nerūsējošā tērauda) lūžņi</i>;</p> <p>e) gallijs;</p> <p>f) germānijs;</p> <p>g) litijs;</p> <p>ga) <i>magnezīts/magnēzijs</i>;</p> <p>h) magnijs;</p> <p>i) mangāns;</p> <p>j) grafīts;</p> <p>k) niķelis;</p> <p>ka) <i>fosfors</i>;</p> <p>kb) <i>potaša</i>;</p> <p>l) platīna grupas metāli;</p> <p>m) retzemju elementi (Nd, Pr, Tb, Dy, Gd, Sm un Ce);</p> <p>n) silīcijs;</p> <p>o) titāns;</p> <p>p) volframs;</p> <p>pa) <i>cinks</i>.</p>

5. grozījums

II pielikums

Komisijas ierosinātais teksts	EESK grozījums
<p>II PIELIKUMS</p> <p>Kritiski svarīgās izejvielas</p> <p>1. iedaļa</p> <p>Kritiski svarīgo izejvielu saraksts</p> <p>Par kritiski svarīgām tiek uzskatītas šādas izejvielas:</p> <p>a) antimons;</p> <p>b) arsēns;</p> <p>c) boksīts;</p> <p>d) barīts;</p> <p>e) berilijs;</p> <p>f) bismuts;</p> <p>g) bors;</p> <p>h) kobalts;</p> <p>i) koksa ogles;</p> <p>j) varš;</p> <p>k) laukšpats;</p> <p>l) fluoršpats;</p> <p>m) gallijs;</p> <p>n) germānijs;</p> <p>o) hafnijs;</p> <p>p) hēlijs;</p> <p>q) smagie retzemju elementi;</p> <p>r) vieglie retzemju elementi;</p> <p>s) litijs;</p> <p>t) magnijs;</p> <p>u) mangāns;</p> <p>v) dabiskais grafitis;</p> <p>w) niķelis (baterijās izmantojamas klases);</p> <p>x) niobijs;</p> <p>y) fosfātieži;</p> <p>z) fosfors;</p>	<p>II PIELIKUMS</p> <p>Kritiski svarīgās pirmreizējās un otrreizējās izejvielas</p> <p>1. iedaļa</p> <p>Kritiski svarīgo izejvielu saraksts</p> <p>Par kritiski svarīgām tiek uzskatītas šādas pirmreizējās un otrreizējās izejvielas, tostarp to attiecīgie nesējmetāli un minerāli, no kuriem šīs kritiski svarīgās izejvielas tiek iegūtas:</p> <p>a) antimons;</p> <p>b) arsēns;</p> <p>c) boksīts;</p> <p>d) barīts;</p> <p>e) berilijs;</p> <p>f) bismuts;</p> <p>g) bors;</p> <p>h) kobalts;</p> <p>i) koksa ogles;</p> <p>j) varš;</p> <p>k) laukšpats;</p> <p>ka) dzelzs (t. sk. nerūsējošā tērauda) lūžņi;</p> <p>l) fluoršpats;</p> <p>m) gallijs;</p> <p>n) germānijs;</p> <p>o) hafnijs;</p> <p>p) hēlijs;</p> <p>q) smagie retzemju elementi;</p> <p>r) vieglie retzemju elementi;</p> <p>s) litijs;</p> <p>sa) magnezīts/magnēzijs;</p> <p>t) magnijs;</p> <p>u) mangāns;</p> <p>v) grafitis;</p> <p>w) niķelis;</p> <p>x) niobijs;</p> <p>y) fosfātieži;</p> <p>z) fosfors;</p>

Komisijas ierosinātais teksts	EESK grozījums
aa) platīna grupas metāli; bb) skandijs; cc) silīcija metāls; dd) stroncijs; ee) tantals; ff) titāns; gg) volframs; hh) vanādijs.	aa) platīna grupas metāli; aaa) potaša; bb) skandijs; cc) silīcija metāls; dd) stroncijs; ee) tantals; ff) titāns; gg) volframs; hh) vanādijs; ii) cinks

4. un 5. grozījuma pamatojums

Dažus materiālus parasti var iegūt tikai kopā ar citiem – parastajiem – metāliem, piemēram, retzemju metāliem ar dzelzsrūdu, un tos nevar iegūt atsevišķi. Turklāt daži materiāli ir vajadzīgi materiālu ražošanas, rafinēšanas un reciklēšanas ekosistēmā, piemēram, magnēzīts kausēšanas iekārtās – bez šā materiāla nav iespējams reciklēt metālus/materiālus augstā temperatūrā. Būtu jāizvairās no ierobežojumiem šajā jomā (gan attiecībā uz kritiski svarīgām, gan stratēģiskām izejvielām) un no konkrētu lietojumu noteikšanas konkrētām izejvielām vērtības ķēdē. Pretējā gadījumā atbalsttiesīgs būtu tikai pēdējais rafinēšanas posms, bet ne ieguve.

Pāreja uz mazoglekļa un aprites ekonomiku palielina otrreizējo izejvielu nozīmi, jo tās palīdz samazināt atkarību no neapstrādātām izejvielām un atbalstīt resursu efektīvu izmantošanu, atkritumu samazināšanu un ilgtspēju. Turklāt daži no šiem materiāliem ir būtiski rūpniecības dekarbonizācijai, zaļajai pārkārtošanai un neto nulles emisiju mērķu sasniegšanai.

6. grozījums

2. panta 15. punkts (jauns punkts)

Komisijas ierosinātais teksts	EESK grozījums
	15. “Stratēģisko izejvielu projekts” nozīmē jebkuru plānotu iekārtu vai plānotu tādas esošas iekārtas būtisku paplašināšanu vai pārprofilēšanu, kas veic II pielikumā uzskaitīto izejvielu ieguvu, pārstrādi vai reciklēšanu, arī tad, ja šīs izejvielas ir I vai II pielikumā nenorādītu nesējizejvielu ieguves un pārstrādes blakusprodukti.

Pamatojums

Stratēģiskās izejvielas bieži vien pastāv kā nesēja (bāzes) metāla vai minerāla blakusprodukti. Ir nepieciešams vairāk precizējumu par šādu bāzes metālu un minerālu ieguves projektu iekļaušanu KSIA stratēģisko projektu darbības jomā.

7. grozījums

3.a pants (jauns pants)

Komisijas ierosinātais teksts	EESK grozījums
	<p style="text-align: center;">3.a pants</p> <p>1. <i>Otrreizējās izejvielas tiek norādītas stratēģisko izejvielu sarakstā (I pielikums) un kritiski svarīgo izejvielu (II pielikums) sarakstā.</i></p> <p>2. <i>Komisija vismaz reizi divos gados pārskata un vajadzības gadījumā atjaunina stratēģisko un kritiski svarīgo otrreizējo izejvielu sarakstu, daļu no I un II pielikuma, ņemot vērā to stratēģisko nozīmi dekarbonizācijā un zaļajā pārkārtošanā, lielu prognozēto pieprasījuma pieaugumu vai nepietiekamību pasaules līmenī, kā arī grūtības palielināt savākšanu/atgūšanu Eiropas Savienībā; liels kritiski svarīgo izejvielu atgūšanas potenciāls Eiropas Savienībā.</i></p>

Pamatojums

Otrreizējām izejvielām ir svarīga nozīme Eiropas rūpniecības dekarbonizācijā, it īpaši nozarēs, kas ražo stratēģiskas tehnoloģijas zaļajai un digitālajai pārkārtošanai. To stratēģiskās vērtības atzīšana atbalsta atbildīgu sagādi un samazina neapstrādāta materiāla ieguvu. Stratēģisko izejvielu sarakstā būtu jāizveido stratēģisko otrreizējo izejvielu apakšsaraksts, cita starpā ņemot vērā šādus kritērijus: stratēģiskā nozīme dekarbonizācijā un zaļajā pārkārtošanā; prognozētais globālā pieprasījuma pieaugums; grūtības saistībā ar savākšanu, atgūšanu vai reciklēšanu Eiropas Savienībā; liels kritiski svarīgo izejvielu atgūšanas potenciāls. Novērtējumā būtu jāņem vērā jaunākie pieejamie dati, kā arī prognozētā pieprasījuma un piedāvājuma atbilstība pārskata periodā, lai novērstu turpmāku deficītu vai piegādes traucējumus.

8. grozījums

5. panta 1. punkta c) apakšpunkts

Komisijas ierosinātais teksts	EESK grozījums
<p>c) projekts tiktu īstenots ilgtspējīgi, jo īpaši tādos aspektos kā vidiskās ietekmes monitoringa, novēršana un samazināšana līdz minimumam, sociāli atbildīgas prakses piekopšana, tostarp cilvēktiesību un darba ņēmēju tiesību ievērošana, kvalitatīvu darbvietu potenciāls un jēgpilna sadarbība ar vietējām kopienām un relevantiem sociālajiem partneriem, kā arī pārredzama uzņēmējdarbības prakse ar pienācīgu atbilstības rīcībpolitiku, lai novērstu un līdz minimumam samazinātu nelabvēlīgas ietekmes riskus uz valsts pārvaldes pienācīgu darbību, tostarp korupciju un kukuļošanu;</p>	<p>c) projekts tiktu īstenots ilgtspējīgi, jo īpaši tādos aspektos kā vidiskās ietekmes monitoringa, novēršana un samazināšana līdz minimumam, it īpaši ilgtermiņā un globālā mērogā sociāli atbildīgas prakses piekopšana, tostarp cilvēktiesību un darba ņēmēju tiesību ievērošana, kvalitatīvu darbvietu potenciāls un jēgpilna sadarbība ar vietējām kopienām un relevantiem sociālajiem partneriem, kā arī pārredzama uzņēmējdarbības prakse ar pienācīgu atbilstības rīcībpolitiku, lai novērstu un līdz minimumam samazinātu nelabvēlīgas ietekmes riskus uz valsts pārvaldes pienācīgu darbību, tostarp korupciju un kukuļošanu;</p>

Pamatojums

Rast pareizo līdzsvaru starp ilgtermiņa ilgtspējas mērķiem un īstermiņa mērķiem (ņemot vērā arī salīdzinoši lielāko piesārņojumu, ko rada pašreizējās materiālu ieguves metodes dažās jaunattīstības valstīs, un to, ka mēs dzīvojam vienā un tajā pašā planētā).

9. grozījums

19. panta 1. punkta e) apakšpunkts (jauns apakšpunkts)

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	EESK grozījums
	e) negodīga tirdzniecības prakse. Komisija saglabā un stiprina tirdzniecības aizsardzības pasākumus, lai nodrošinātu vienlīdzīgus konkurences apstākļus. Eiropas Savienībai par prioritāti būtu jānosaka arī PTO prasībām atbilstoši stimuli, lai nodrošinātu vienlīdzīgus konkurences apstākļus visā pasaulē. Tie varētu izpausties kā patērētāju stimuli ilgtspējīgām Eiropas izejvielām vai atbalsts modernāku iekārtu ražošanai.

Pamatojums

Eiropas izejvielu nozare pasaules mērogā ir neizdevīgākā situācijā, un tai ir jānodrošina, ka tirdzniecības aizsardzības pasākumi tiks izmantoti, lai aizsargātu rūpniecības nozares no negodīgas tirdzniecības prakses.

10. grozījums

35. panta 1. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	EESK grozījums
1. Valdi veido dalībvalstis un Komisija. Grupu vada Komisija.	1. Valdi veido dalībvalstis un Komisija, kā arī neatkarīgi tehniskie eksperti. To vada Komisija.

Pamatojums

Paredzētajai KSI valdei ir izšķiroša nozīme, atbalstot KSIA īstenošanu, tostarp atļauju piešķiršanas procedūras. Šajā nolūkā, lai nodrošinātu, ka tās uzraudzības uzdevumi ir efektīvi, ir ieteicams valdē iekļaut ne tikai institucionālos pārstāvjus, bet arī neatkarīgus tehniskos ekspertus šajā jomā.

Briselē, 2023. gada 12. jūlijā

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs
Oliver RÖPKE